

[Marie Antoinette von Lowzow.]

krigsforliste sømænd. Jeg skal her ligesom den foregående taler henstille til den højtærede minister, eventuelt i samarbejde med den højtærede handelsminister, at drage omsorg for, at disse enker ved samfundets hjælp ligestilles med enker efter de faldne fra besættelsestiden. Hvis den højtærede minister vil virke herfor, kan spørgsmålet sikkert medtages, når lovforslaget behandles i det udvalg, der formentlig bliver nedsat.

Jeg skal som sagt give udtryk for mit partis velvillige indstilling til lovforslaget.

Johs. Christiansen: Også jeg vil gerne takke ministeren for fremsættelsen af dette lovforslag, der synes så velbegrundet, som et lovforslag kan være; jeg kan fuldt ud tiltræde, hvad andre ærede ordførere allerede har sagt derom. Derimod er jeg på forhånd noget betænkelig ved den tanke, der blev fremsat af venstres ærede ordfører om, at erstatninger under visse omstændigheder skulle kunne nedsættes. Som vi alle ved, har de mennesker, det her drejer sig om, måttet gennemgå så svære prøvelser, som vi, der var lykkeligt forskånet derfor, næppe gør os nogen rigtig forestilling om, og jeg tror derfor ikke, det vil være rigtigt at røre ved de én gang fastsatte erstatninger. Jeg har imidlertid forstået, at lovforslaget vil blive henvist til et udvalg, og dér må vi naturligvis se også på dette spørgsmål.

Jeg vil gerne rette et spørgsmål til den højtærede minister. Det er mig bekendt, at der foregår visse forhandlinger mellem den danske og den tyske regering om de erstatninger til koncentrationslejr-fanger, der så længe har været talt om. Gennem den lovgivning, vi her behandler, ydes der af den danske stat de erstatninger, man har ment det ret og rimeligt at yde i hvert enkelt tilfælde, men jeg kunne tænke mig, at man, når man fører forhandlingerne mellem Danmark og Tyskland videre, måske kunne understrege stærkt, hvad den danske stat her har måttet påtage sig, og at de erstatninger, der kunne blive tale om, må stå i et rimeligt, et meget rimeligt forhold til de udgifter, den danske stat har haft, og i endnu højere grad til de lidelser, det tidligere tyske regime har påført disse mennesker. Jeg ved ikke, om socialministeren på stående fod kan udtale sig herom, og jeg kræver ikke noget

svar i dette møde, men jeg vil meget gerne have, at vi drøfter sagen lidt mere indgående i udvalget.

Jeg anbefaler lovforslaget varmt til hurtig behandling og gennemførelse.

Fuglsang: Jeg kan som de øvrige ordførere på mit partis vegne anbefale lovforslaget til hurtig vedtagelse. Også jeg vil gerne takke den højtærede socialminister for dets fremsættelse og samtidig — hvad jeg er sikker på ministeren ikke er uenig med mig i — beklage, at der er gået så mange år, før vi kom så vidt. Jeg har selv tidligere — sidst i et spørgsmål den 14. marts i fjor — oplyst, at organisationer som Kammeraternes Hjælpefond og forskellige fangeorganisationer med i alt 3 600 medlemmer gennem konkrete undersøgelser har påvist, at der findes i hvert fald 300-400 mennesker af den kategori, det her drejer sig om, for en stor del familiefædre, som lever under økonomisk ganske utilfredsstillende forhold. Det viser, hvor påkrævet det er hurtigt at få gennemført de ændringer i loven om erstatning til besættelsestidens ofre, som her er foreslået.

Jeg tror, at jeg har forstået både ministeren og lovforslaget rigtigt, men for en sikkerheds skyld vil jeg gerne spørge om følgende: der tales i § 1 om, at sager om ydelse af erstatning i henhold til den oprindelige erstatningslov kan genoptages. Har jeg lov til at gå ud fra, at det ikke blot gælder sager, som har været rejst og behandlet, men også om nyopståede tilfælde? Vi ved jo, at de lidelser, det her drejer sig om, undertiden forløber anderledes, end man har kunnet regne med. I en lang række tilfælde er folk kommet hjem, er gået ind i deres normale arbejde og har klaret sig selv i en årrække og er først senere blevet mere eller mindre uarbejdsdygtige og har fået hjælp behov. Det er overhovedet sådan — så sandt som det står i bemærkningerne — at man i 1945 kun i ringe grad var og kunne være klar over virkningerne af koncentrationslejr-opholdene. Jeg tør vist sige, at kun de, der selv har været der, er i stand til at fatte, hvad et sådant ophold betyder, og dermed baggrunden for de fysiske og psykiske lidelser, som dette lovforslag drejer sig om. Kun de, der har gået bag pigtråden, kan